Р Е Ц Е Н З И Я

от проф. дсн Анна Иванова Мантарова

Институт по философия и социология - БАН,

член на Научно жури, назначено със Заповед № РД-09-80 от 24.09.2021

на Директора на ИДП - БАН

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“

по специалност „Правна социология. Правна информатика “,

професионално направление 3.6. „Право“,

обнародван в „Държавен вестник”, бр. 62/27.07. 2021 г.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „професор“ в секция „Публичноправни науки“ в ИДП при БАН е обявен в съответствие със Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение, както и на релевантните документи на БАН и ИДП.

В конкурса участва само един кандидат – доц. д-р Надежда Гецова Йонкова. Представените от нея документи отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Павилника за прилагането му, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН.

Общо описание на представените материали

Представените материали показват, че доц. д-р Надежда Йонкова не само покрива, но и надхвърля Минималните изисквания на ЗРАСРБ и на БАН към научната и преподавателската дейност на кандидатите за заемане на академична длъжност „професор“ в област 3. „Социални, стопански и правни науки“, дефинирана съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), и Решение на ОС на БАН от 22.10.2018 г. Общият брой на научните публикации на кандидата до момента е 38, а след хабилитацията (2014г.) те са 27.

Няма дублиране с публикациите, представени при предишните процедури.

Публикациите, с които участва в обявения конкурс са: 2 монографии, 1 студия и 4 статии. Две от публикациите са свързани с реализацията на успешно приключил (с много добра оценка от ФНИ) научноизследователски проект „Социална среда и девиации:

устойчиви зависимости и ситуативни влияния (социални девиации в контекста на съвременните миграционни процеси)“ (Договор ДН 05/ 12 от 15.12.2016г.)

Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата

Надежда Йонкова е магистър по право от 1997 година от Русенския университет „Ангел Кънчев“. Образователната си подготовка по право, получена в университета, тя надгражда с придобитата през 2002 година магистърска степен по финанси от ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“. От 2011 година е доктор по право в Института за държавата и правото на БАН.

Н. Йонкова има многостранен опит – и в научноизследователска и преподавателска дейност, и в практиката. Тя е последователно главен асистент, доцент, ръководител на секция „Публичноправни науки“, заместник директор на ИДП на БАН. Определено доминира научно-изследователската ѝ дейност, която е дългогодишна и тематично разнообразна. Трябва да се подчертае фактът, че изследванията ѝ са фокусирани както върху собствено теоретични въпроси с постоянна актуалност и значимост за развитие на научното познание, така и върху новопоявяващи се социални предизвикателства. За пример ще дам анализите по проблеми на имиграцията, също и във връзка с изкуствения интелект и използването му в правни дейности. Висока е и публикационната ѝ активност. Работила е и по проекти с външно финансиране, вкл. и такива с базова организация, различна от институционалната ѝ принадлежност.

Преподавателската ѝ дейност също е доста застъпена - асистент по „Основи на правото“ в Стопанска академия „Д. Ценов“, преподавател по Конституционно право, Публична администрация, Управление на проекти, Финансово право, Обществени поръчки в Център за професионално обучение при Фондация „Св. Георги“, Русе.

Значителен опит е натрупала и в практиката – била е главен юрисконсулт в Дирекция „Административно-правно обслужване, финанси и управление на собствеността“, държавен експерт в Дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“ в Областна администрация Русе., юристконсулт, директор на Център за професионално обучение към Фондация „Св. Георги“, Русе, ръководител на проекти.

От 2017 година е главен секретар на КЗД.

Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата

В най-завършен вид научните постижения на Н. Йонкова се открояват в основната публикация, с която участва в конкурса, а именно монографията „Юридическо прогнозиране“. В нея са доразвити и представени систематично идеи, изложени в нейни предишни работи.

Основен и безспорен теоретичен принос е задълбоченото и комплексно разработване на темата за юридическото прогнозиране. Тази тема до момента не е разработвана в България, а в международен план публикациите по тази или сходни с нея теми не са много. Авторката по същество доразвива тезата за прогностичната фунция на социологията, конкретизирано към социология на правото. Трябва да се подчертае, че тя разглежда правото от социологически позиции, т.е. като правна област на обществения живот, като компонент на социологическата структура на обществото.

Н. Йонкова дефинира юридическата прогноза (с. 32, 37) и формулира характеристиките ѝ (с. 32-34), очертава основните полета на приложение на юридическото пргнозиране, съпоставя двете ключови понятия - юридическа проноза и правна прогноза и разграничава полетата на приложението им (с. 95).

Определено приносен момент е и анализът на партньорство между човека и технологиите при юридическите прогнози.

В представената втора монография „Правен режим на публичните финанси“ за пръв път се разглежда новата философия на българските публични финанси в контекста на европейските публични финанси, като в качеството на приносен момент може да се открояят изводите, установени в резултат на анализа по отношение на общини с финансови затруднения и редът за тяхното оздравяване.

Научно-приложни приноси:

Работата на Н. Йонкова по актуални проблеми в широк тематичен спектър дава възможност и за научно-приложни приноси в различни области. Бих акцентирала основно на тези, отнасящи се до имиграцията, интеграцията на имигрантите, защитата им от дискриминация и презентирането на иновативни практики, прилагани в други страни.

В свои работи (напр. „Медиация и изкуствен интелект“) тя показва детайлно познаване и популяризира съвременни и иновативни практики, с което допринася за осмисляне на приложимостта им у нас и евентуалното въвеждане.

Определен научно-приложен принос е и детайлният анализ на правната уредба и политиките на ЕС по интеграция на имигрантите и особено на защитата им от дискриминация. Анализите ѝ по тези теми са директна изходна база както за действие на управленци, така и за представители на НПО, работещи в тази област.

Като научно-приложен принос може да се третира и обоснованата препоръка за създаване на структурно звено за изготвяне на юридически прогнози („Юридическо прогнозиране“, с. 45)

Като приложен принос може да се посочи много концентрираното, систематизирано и същевременно съдържателно представяне на методите за набиране на емпирична информация, които се използват в емпиричните правно-социологически изследвания. Те обаче са общи за всички емпирични социални изследвания и в този смисъл тази част от работата ѝ е полезна и за изследователи от различни области, и за практици.

Като научно-приложен принос следва да се посочи и разработването и ръководството на Магистърска програма „Юридическо прогнозиране и оценка на въздействието“, реализирана съвместно между ИДП-БАН и ВСУ „Черноризец Храбър“. /http://ksp.vfu.bg/magistar/specialnosti/165 /

Отражение на научните публикации на кандидата в нашата и чуждестранната литература

Приложената справка за цитиранията показва, че Н. Йонкова е разпознаваемо име в научните среди. Посочените цитирания на научни публикации са 53 и на учебници и учебни помагала – 16. 66 от цитиранията са след хабилитацията. Цитиранията са в научни публикации на авторитетни изследователи и прдставители на практиката и по разнообразни теми.

Критични бележки на рецензента по представените трудове, включително и по литературната осведоменост на кандидата

Като напълно приемам свободата на авторите да се придържат или да доразвиват избрана от тях концепция/теза, считам, че е логично и коректно да се изложат и други и да се обоснове направения избор. Лично на мене като социолог ми липсва поне споменаване

на разработките на Ради Василев още от 60-те и 70-те години на миналия век, публикувани в „Социологическата структура на съвременното българско общество“ от 1976 г., а преди това – в поредица статии в сп. „Социологически проблеми“, в които той предлага концепция за предмета на социология на правото и модел на специфичната вътрешна структура на правната област на обществения живот (категорията „правна област на обществения живот“ тя ползва). Работата би била по-богата ако авторката изрази мнението си по дадения модел и обоснове защо предпочита друг. Аз лично виждам голям евристичен потенциал в разработената от Р. Василев специфична вътрешна структура на правната област на обществения живот като част от социологическата структура на обществото, а именно като включваща обществена потребност от правно регулиране на ОЖ, правно съзнание, правни институции и организации, правни дейности, продукти на правните дейности, управление на правното регулиране на обществените отношения. В този контекст съвсем логично юридическото прогнозиране би могло да намери място като една от правните дейности, като допълване на преди формулираните с нова, в резултат на появили се нови обществени потребности. Вероятно други автори биха сложили юридическото прогнозиране в управлението на правното регулиране на обществените отношения, но това е въпрос на избор и на обосновка. Във всеки случай, мнението ми като социолог е, че тази концепция не бива да бъде игнорирана и премълчавана.

Предложената монография има за прецизиране и някои терминологични неясноти, касаещи теория на научното познание – напр. на някои места (на с. 24) се остава с впечатление за смесване на обект и предмет на наука.

В целия труд по различни въпроси са представени тези на редица автори, което показва много добро познаване на материята, но доминира преразказът и цитирането, а бих искала да видя повече собствен авторов анализ и оценка по представените тези.

Очаквах да видя по-подчертано (макар че на едно място го има споменато) мястото на познаването на зависимости и взаимовръзки на даден феномен или процес в прогнозирането.

Имам бележка по прецизността на изложението по повод на представителните извадки. Вероятно поради редакционно недоглеждане, в едно изречение са се оказали и методи за формиране на представителна извадка и други – напр. методът на „снежната

топка“, на квотите. Би следвало ясно да се отграничат, още повече, че сред специалистите - статистици има единодушие.

Има и някои технически грешки – напр. на с. 63 има повторение на цял абзац, някои изречения не са достатъчно прецизно и ясно формулирани (напр. на с.65).

Що се отнася до перспективата за бъдещи изследователски търсения, аз бих препоръчала да стане в контекста на концепцията за правната област на обществения живот в социологическата структура на обществото и следващото от там определение на предмета на социологията (относимо в частност и към социология на правото - „Закономерните взаимодействия между основните сфери и между главните области на обществения живот представляват най-общата структура на всяко конкретно човешко общество. Тази структура именно е специфичният предмет на социологията“ („Социологическата структурана съвременното българско общество“, с. 10). Отнесено към правната област на обществения живот, Ради Василев дефинира предмета като ПООЖ в закономерните ѝ взаимодействия с останалите главни области на обществения живот в контекста на обществото като цялостна саморазвиваща се система“ (пак там, с. 277). Именно по линия на изследване на взаимовръзките и взаимодействията на юридическото прогнозиране с други компоненти на социологическата структура има голяма перспектива за развитие на познанието.

Специално искам да подчертая, че отправените бележки съвсем не означават оспорване и омаловажаване на постигнатото, а по-скоро дават насоки за бъдещи полета на работа, за анализи, които ще разширят и дообогатят вече направеното.

Заключение

На базата на впечатленията си за цялостната работата на д-р Йонкова – от публикациите, информацията за преподавателската ѝ и експертна дейност, както и от дългогодишните си лични впечатления от нея като учен, особено в периода на съвместната ни работа по проект, финансиран от ФНИ, убедено мога да кажа, че тя притежава всички необходими качества, за да заеме академичната длъжност „професор“. Препоръчвам на членовете на научното жури да гласуват с „да“, както и на уважаемия НС на ИДП да избере д-р Надежда Йонкова за професор.

Проф. дсн Анна Мантарова

REVIEW

from Prof. DSc Anna Mantarova

Institute of Philosophy and Sociology at the Bulgarian Academy of Sciences

member of the Scientific Jury, appointed by Order № PD-09-80 of 24.09.2021

of the Director of ISL - BAS

of a competition for the academic position of "professor"

in the specialty "Legal Sociology. Legal Informatics",

professional field 3.6. Law,

announced in the State Gazette No. 62 / 27.07.2021

The competition for the academic position of "professor" in the section "Public Law Sciences" at IDP at BAS was announced in accordance with the Law for the Development of Academic Staff and the Regulations for its implementation, as well as the relevant documents of BAS and IDP.

Only one candidate participates in the competition - Assoc. Prof. Dr. Nadezhda Getsova Yonkova. The documents submitted by her meet the requirements of the Law, the Regulations for its implementation, the Regulations on the terms and conditions for obtaining scientific degrees and for holding academic positions at the Bulgarian Academy of Sciences.

General description of the presented materials

The presented materials show that Assoc. Prof. Dr. Nadezhda Yonkova not only covers but also exceeds the Minimum Requirements of ZRASRB and of BAS to the scientific and teaching activities of candidates for the academic position of "Professor" in field 3. "Social, economic and Legal Sciences", defined according to the Classifier of the fields of higher education and professional fields, approved by Decree № 125 of the Council of Ministers of 2002 (SG, issue 64 of 2002), and Decision of the General Assembly of BAS of 22.10.2018. The total number of scientific publications of the candidate is 38, and after the habilitation (2014) they are 27.

There is no duplication with the publications submitted in the previous procedures.

The publications with which she participated in the announced competition are: 2 monographs, 1 study and 4 articles. Two of the publications are based on results of a successfully

completed (with very good evaluation by NSF) research project "Social environment and deviations: sustainable dependencies and situational influences (social deviations in the context of contemporary migration processes)" (Contract DN 05/12 of 15.12 .2016)

General characteristics of the scientific, scientifically-applied and pedagogical activity of the candidate

Nadezhda Yonkova has a master's degree in law from 1997 at the Angel Kanchev University of Ruse. She upgraded her educational training in law, received at the university, with the master's degree in finance acquired in 2002 from the University of Veliko Tarnovo "St. St. Cyril and Methodius". Since 2011 she has been a doctor of law at the Institute of State and Law of the Bulgarian Academy of Sciences

N. Yonkova has many-sided experience - both in research and teaching, and in practice. She is successively Assistant Professor, Associate Professor, Head of the Public Law Sciences Department, Deputy Director of the Institute of State and Law at Bulgarian Academy of Sciences. Her research activity, which is long-term and thematically diverse, definitely dominates. It should be emphasized that her research is focused both on theoretical issues with constant relevance and importance for the development of scientific knowledge, and on emerging social challenges. For example, I will give analyzes on immigration issues, also in relation to artificial intelligence and its use in legal activities. Its publishing activity is also high. She has also worked on externally funded projects, incl. those with a basic organization other than its institutional affiliation.

Her teaching activity is also quite represented - assistant on "Fundamentals of Law" at the Academy of Economics "D. Tsenov ", Lecturer on Constitutional Law, Public Administration, Project Management, Financial Law, Public Procurement at the Center for Vocational Training at the Foundation" St. Georgi ", Ruse.

She has gained significant experience in practice too - she was a chief legal adviser in the Directorate "Administrative and Legal Services, Finance and Property Management", a state expert in the Directorate "Administrative Control, Regional Development and State Property" in Ruse District Administration., Legal Adviser, Director of the Center for Vocational Training at the Foundation "St. Georgi ", Ruse, project manager.

Since 2017 she has been the General Secretary of the CPD.

Substantive analysis of the scientific achievements of the candidate

In its most completed form, N. Yonkova's scientific achievements stand out in the main publication with which she participated in the competition, namely the monograph "Legal Forecasting". It further develops and systematically presents ideas set out in her previous works.

The main and indisputable theoretical contribution is the in-depth and complex development of the topic of legal forecasting. This topic has not been developed in Bulgaria so far, and abroad there are not many publications on this or similar topics. The author essentially develops the thesis about the prognostic function of sociology, concretized to the sociology of law. It should be emphasized that she considers the law from a sociological standpoint, i.e. as a legal area of public life, as a component of the sociological structure of society.

N. Yonkova defines the legal forecast (pp. 32, 37) and formulates its characteristics (pp. 32-34), outlines the main fields of application of legal forecasting, compares the two key concepts - legal forecasting and legal prediction and distinguishes the fields of their application. (p. 95).

The analysis of the partnership between man and technology in legal forecasting is definitely a contribution.

The presented second monograph "Legal regime of public finances" for the first time examines the new philosophy of Bulgarian public finances in the context of European public finances. As a contribution can be highlighted the conclusions established as a result of the analysis related to municipalities with financial difficulties and the procedure for their recovery.

Scientifically applied contributions:

N. Yonkova's work on current issues in a wide range of topics provides an opportunity for scientific and applied contributions in various fields. I would focus mainly on those related to immigration, the integration of immigrants, their protection against discrimination and the presentation of innovative practices applied in other countries.

In her works ("Mediation and Artificial Intelligence") she shows detailed awareness of modern and innovative practices, contributes to understanding them and their applicability in our country and the possible introduction here.

The detailed analysis of the legal framework and the policies of the EU on the integration of immigrants and especially of their protection against discrimination is a definite scientific and applied contribution. Her analyzes on these topics are a direct starting point for the action of both state institutions and representatives of NGOs working in this field.

The substantiated recommendation for the establishment of a structural unit for preparation of legal forecasting can also be treated as a scientifically applied contribution ("Legal Forecasting", p. 45).

Reflection of the candidate's scientific publications in our and foreign literature

The attached reference to the citations shows that N. Yonkova is a recognizable name in the scientific community. The listed citations of her scientific publications are 53 and of textbooks and teaching aids - 16. 66 of the citations are after her habilitation. The citations are in scientific publications of authoritative researchers and representatives of the practice and on various topics.

Critical remarks of the reviewer on the submitted works, including on the literary awareness of the candidate

Fully accepting the freedom of the authors to adhere to or further develop chosen by them concept / thesis, I believe that it is logical and correct to present also the other ones and to justify the choice made. Personally, as a sociologist, I miss at least a mention of Radi Vassilev's works from the 1960s and 1970s, published in the Sociological Structure of Contemporary Bulgarian Society in 1976, and before that in a series of articles in the journal Sociological Problems, in which he proposes a concept of the subject of Sociology of law and a model of the specific internal structure of the legal area of public life (the category "legal area of public life" she uses). The work would be richer if the author expressed her opinion on the given model and justified why she prefers another one. I personally see great heuristic potential in the specific internal structure of the legal area of public life developed by R. Vassilev as a part of the sociological structure of society, namely as including the public need for legal regulation of society, legal consciousness, legal institutions and organizations, legal activities, products of legal activities, management of the legal regulation of public relations. In this context, quite logically, legal forecasting could find its place as one of the legal activities, as a supplement to the previously

formulated with a new one, as a result of emerging new public needs. Probably other authors would put legal forecasting in the management of the legal regulation of public relations, but this is a matter of choice and justification. In any case, my opinion as a sociologist is that this concept should not be ignored and silenced.

The proposed monograph has for clarification and some terminological ambiguities concerning the theory of scientific knowledge - e.g. in some places (on p. 24) one is left with the impression of mixing an object and a subject of science.

Throughout the work on various issues are presented a lot of theses of a number of authors. It shows a very good awareness of the matter, but the text is dominated by retelling and citation, and I would like to see more own author's analysis of the presented theses.

I expected to see more emphatically (although it is mentioned once) the role of knowing the dependencies and relationships of various phenomenon or process in forecasting.

I have a note on the precision of the exposition on the occasion of the representative samples. Probably due to negligence, in one sentence there were simultaneously methods for forming a representative sample and others - e.g. the "snowball" method, the quotas. They should be clearly distinguished, especially since there is unanimity among statisticians.

There are also some technical errors - e.g. on p. 63 there is a repetition of a whole paragraph.

As for the perspectives for future research, my suggestion is to do it in the context of the concept of the legal area of public life in the sociological structure of society and the subsequent definition of the subject of Sociology (relevant in particular to the Sociology of law - "Regular interactions between the main spheres and between the main areas of public life represent the most general structure of any particular human society. This structure is precisely the specific subject of sociology"("Sociological structure of modern Bulgarian society ", p. 10). Related to the Sociology of law, Radi Vassilev defines its subject as the legal area of public life in its regular interactions with other major areas of public life in the context of society as a whole self-developing system" (ibid., p. 277). I see a great prospect for the development of knowledge in studying of the interrelationships and interactions of legal forecasting with other components of the sociological structure.

I especially want to emphasize that the remarks made do not mean contestation and downplaying what has been achieved by N. Yonkova., but rather provide guidelines for future work, for analyzes that will expand and enrich what has already been done.

Conclusion

Based on my impressions of the overall work of Dr. Yonkova - from the publications, information about her teaching and expert activities, as well as my excellent impressions of her as a scientist during our joint work on the project funded by National Science Fund, I can confidently say that she has all the necessary qualities to take the academic position of "professor".

I recommend to the members of the scientific jury to vote "yes", as well as to the respected National Assembly of ISL to choose Dr. Nadezhda Yonkova as a professor.

Prof. DSc Anna Mantarova